

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

24. szám.

XII. évfolyam.

1941. Karácsony.

Karácsony.

Bellehemi angyalok járnak ma a földet,
Krisztus születésén emberi szív örvendj!
Szűz fehér hópehely szálldogál a földre,
Ma szívünkben csillog, az örömmnek a könnye.

Karácsony este van! Krisztus születése!
A bellehemi csillag örökhű jelképe.
Mi közénk is eljött a bellehemi kised —
Szívével a szívben — az örökhű szeretet.

Szeretet, békesség ma a földre szállott,
Hogy megváltsa a kised e bűnös rút világot!
A hitetlen szívében, ma szeretet gyullad,
A bellehemi csillag igaz útát mutat!

Tömjén füstje száll ma, fölzenget a glória,
Örvendezzél szívben, légy boldog föld fia!
Ma megáll a gépezet, az utcai láрма —
Ma szeretetet talál — az elhagyott árva.

E házra is rá szállott a szeretet és béke,
A szenvedőknek is van karácsony estéje.
Látom a szivedet drága rabtestvérem,
A szeretetnek tüze, örökké bent égjen.

Lelked még nem romlott, szemedben könny van,
Otthon vagy lélekben, a kedves otthonodban.

Ma egymást átölelve, megbocsátunk mindent,
A ma született Jézus, szeretetet hirdet!

Ma mikor kigyulnak a karácsonyi gyertyák,
Érezzük szívünknek szomorú fájdalmát.
Haza száll a lelkünk a családi házba,
Hol volt gyermekkorunk legédesebb álma.

Ma az édesanyánk, a szent karácsony fánál —
Imát mond érettünk — a kised jászolánál!
Karácsony estéjén nem vagyunk feledve —
Testvértől — hitvestől, egyformán szeretve!

Ma ide is világít a bellehemi csillag —
Mely mutatja számunkra — a biztos igaz útát.
Ma dobja el magadtól bánatot és közönyt,
Szivedbe a kised, örökre költözött!

Az örökhű szeretet ma bejárja a földet,
Fogadjad testvérem! Tárd ki neki szived!
Ma váljunk testvérekké, — szívünk forrjon össze —
Lángoljon szívünkben, a szeretetnek tüze!

Így boldog lesz testvérem a szent karácsony estéd,
Ha embertársaidban szereted a testvért!
Szivedet járja át a glória fénye,
Hogy legyen nagyon boldog, karácsony estéje!

Karácsony emlékezés napján.

A keresztény emberiség legnagyobb ünnepe volt mindenkor a világ megváltójának, az Úr Jézus Krisztusnak születés-napja. Szeretet napjának, békeesség ünnepének nevezték el karácsony áldott ünnepét. Ez a nap volt az mindenkor, amikor úgy érezte a föld minden keresztény lakója, — még a megáltkodott bűnöző is, — hogy érdemes volna, hogy jobb volna jónak, becsületesnek és békeszeretőnek lenni. Ha az esztendőnek minden napján nagy nyugalommal éltük is bűnös életünket, de ezen a napon mindnyájunk lelkében megmozdult egy érzés és mozdul még ma is, de meg fog mozdulni a világ végzetéig is. Ez az érzés különböző alakban jelentkezik mindnyájunkban; az egyikünk mintha hálátlanságon kapná magát ezen a napon, a másikunk úgy érzi, mintha valami súlyos kötelességre figyelmeztetné ez a nap, a harmadik nem tudja megmagyarázni magának, hogy miért kell ma neki minden emberhez jónak lenni, a negyedik, aki családját sohasem szerette, ma vele kíván együtt lenni és így folytathatnám soká ezt a sort, amelynek végeredménye csak az lenne, hogy van a karácsonyi ünnepben egy olyan erő, amelyet hozzá kell sorolni a fentebbi jelzőkhöz ilyen formán: az Emlékezés napja.

Nem a karácsonyfa, nem az ünnepi ajándékok idézik elő bennünk ezeket az emlékező érzéseket, hanem annak a ténynek a tudata, hogy Az, Aki ezen a napon született 1941 esztendővel ez előtt, aki olyan nagy volt, hogy ez a csaknem két ezredév sem tudta maga alá temetni, tulajdonképpen mi érettünk született; de ez nem elég, hanem Ez az egyedülálló Nagyság mi érettünk halt is meg. Ennek a Nagyságnak az emléke előtt érdemes még a legindolensebb léleknek is az év egy napján tisztelegni: Sőt nemcsak érdemes, de egy lelki kényszer hatása alatt kell is.

Gondolkozzunk csak el mindnyájan az Emlékezés napján, vajjon nem volna-e érdemes, sőt szükséges, ha beleragaszkodnánk ebbe a karácsonyi lelki kényszerbe és nem engednénk ki azokat magunkból, nem engednénk ki embertársainkból, hanem igyekeznénk azt mindenkibe maradandóvá, állandóvá tenni, hogy egy folytonos emlékezésnek és ebből kifolyólag hálának és lelki kötelességtudásnak a hatása alatt állana minden ember!

Tudjuk mindnyájan azt, hogy ha örökös karácsonyi érzések lakoznának minden ember lelkében, akkor mindjárt akadna hely a lélekben annak a parancsnak a számára is, hogy: „Szeresd felebarátodat!” És vajjon nem volna-e könnyű akkor elsimítani a gazdasági nyomorúságban egymás ellen forduló emberek ellentéteit? Nem lehetne-e mindörökké lerázni ennek a rettenes háborúnak a borzalmait? Nem lehetne-e minden szép és nemes elhatározásban egy akaratra birni a magyart?

A felelet erre így hangzik: Szép, szép, ezt mindenkinek tudja, de hogy kell ezt végbevinni?

Az előjáróinknak valóban elől kell járni, akitől a magyar nép tanul, annak kell megkezdeni! Ne higgyék, hogy a nép csak a rosszat követi, csak a divatot és a léhaságot utánozza, ne higgyék ezeket! Felfogja az a jót is, ha annyi alkalma van a meglátásra és szemlélésre mint a rossznak. A szeretet felülről jön Istentől, Isten egyszülött fiától Jézustól. Semmit sem szabad tehát lekicsinyelni, ami Jézus által, Jézussal és Jézus körül történt. A Szentírás ihletettsége bizonyítja, hogy lényegtelen dolog nincsen a Szentírásban. Ami benne van, az Isten lelkétől ihletett, az az emberek hasznára és épülésére iratott meg. Ami úgy látszik, hogy jelentéktelen, egészen bizonyos, hogy azért látszik lényegtelennek, mert a rövidlátó emberi elme hályogos szeme nem bírja meglátni benne a fontost, a lényegest.

Jézusnak a napkeleti bölcsék ajándékol aranyat, tömjént és mirhát vittek. Rendben van, mondja a könnyen felvevő emberész. Ezeket vitték. Vihettek volna egyebeket is. Ezekből volt nekik, lát ezeket vitték. Csakhogy a világban nincsen véletlen. Minden az isteni tervszerűség szerint történik. Mi azt látjuk és azt csodáljuk a porszemben és a vízcseppben is, a sziklában és a tengerben is. Hogy a tömjénben és mirhában tisztességadást, kedveskedést és gyönyörködtetést látunk, azt most nem fejtegetem. Tudjuk jól, hogy a legtöbb embernek úgyis az aranyon akad meg a szeme. Nem jelentőség nélkül való, hogy a sorrendben az arany áll első helyen.

Jézus szegény sorban született. Édesanyja nem igen vihett magával olyan összeget, ami szülése és betegágya idejére a kényelmét biztosíthatta volna. Kellott az arany már a jászolbölcsőnél. Ha nem kellott volna, akkor a napkeleti bölcsékkel nem vitett volna aranyat a gondviselő Isten, Jézus bölcsőjéhez.

Csakhogy ezzel az arannyal nem a bűnnek, nem a sátánnak, hanem az üdvösségnek, Jézusnak szolgáltak. Az Ő növelésére szolgáltak vele. Milyen áldás volna minden pénzen, minden ténykedésünkön, ha arra szolgálna, hogy Jézus és az Ő királysága növekedjék és teljesedjék általa. Vajjon ennek az éhező, rongyoskodó, szerencsétlen magyar társadalomnak jutott-e, vagy jut-e eszébe, hogy amikor sóhajt és sir a pénz után, a pénz mögött ne csak a kenyeret lássa, hanem Jézust is, aki először boldogította a világot a legnagyobb kijelentéssel: „A szegényeknek az evangéliuma prédikáltatik.”

Csodák csodája, titkok titka Isten megváltó nagy szerelme a betlehemi jászol bölcsője. Csodák csodája, a süket és vak ember meglátta, meghallotta, megismerte emberi ábrázatba öltözve a magasságos Istent.

Mi a nagyobb boldogság a gyermekek karácsonyának?! Az élet tragikumára, nyomorult koldussorsunkra ráébredt embereknek az Isten gyermekévé válása. Ez a nagyobb boldogság sorstársaim, ez a legnagyobb földi boldogság.

D. 1532. M. L.

Kitört a japán-amerikai-angol háború.

A második világháború, de talán a világtörténelem új fejezete kezdődött december 8-án. A hónapok óta tartó amerikai-japán tárgyalásoknak Japán egy határozott lépéssel véget vetett. Az Egyesült Államok kormánya arra szerete volna rávenni Japánt, hogy szakítson a tengelyhatalmakkal és vele, valamint Angliával kössön szövetséget. Egyben azonban azt is kérték Japántól, hogy vonja vissza csapatait Francia-Indokínából és fejezze be a kínai háborút.

A tárgyalások nem vezettek eredményre és Japán nem hagyta cserben szövetségeseit és 8-án hadat üzent az Egyesült Államoknak, Angliának, Kanadának és Ausztráliának. A hadüzenetet a japán népnek a császár kiáltványa jelentette be ugyanakkor, amikor a japán külügyminisztérium képviselői átnyújtották kormányuk hadüzenetét az amerikai, az angol, a kanadai és az ausztráliai kormánynak. A hadüzenet következtében Roosevelt elnök azonnal elrendelte az Egyesült Államok véderejének teljes mozgósítását. A japán hadüzenetet követően az USA., Anglia, Kanada és Ausztrália is hadat üzentek.

A csendesóceáni háború 8-án reggel tört ki és villámszerű gyorsasággal terjedt el több ezer kilométer területen. A japán légi, tengeri és szárazföldi haderő több irányban egyszerre támadt és mindenütt nagy sikereket ért el. A hadműveletekről áttekintő és teljes képet alkotni még nem lehet és azokat az alábbi ismertetésben egyelőre három csoportra osztjuk.

Az amerikai szigetvilág.

Az Egyesült Államoknak a Csendes-óceánban három helyen van birtoka. A Haway-szigetek, a Wake-szigetek és a Fülöp-szigetek képezik az USA. csendesóceáni gyarmatait. Ezek ellen a japán légierő intézett támadást. A Haway-szigetekenél elsüllyesztettek egy repülőgépanyahajót, két nagy csatahajót, négy másik csatahajót és megrongáltak négy másik csatahajót. Lelőttek ezenkívül sok repülőgépet. Ott japán gép nem tért vissza.

A japán ejtőernyősök megszállták a Wake-szigetet, amely hasonló szigetcsoporthoz legnagyobb szigete és megerősített amerikai támaszpont.

A Fülöp-szigetek ellen a japán légierő több hullámban intézett támadást. Ennek során 50—60 amerikai repülőgépet elpusztítottak és súlyosan megrongáltak egy repülőgépanyahajót. Manila főváros kikötője előtt elsüllyesztettek egy csapatszallítóhajót. 350 ember az életét veszítette.

Sziám és a Maláji félsziget.

A japán hadvezetőség az utóbbi hetekben Francia-Indokínában nagyszámú szárazföldi csapatot szállított, mert az angolok is csapatokat vontak össze a Maláj-félszigeten, az amerikaiak pedig az Indokínából Sziám irányában nyomultak előre a japán csapatok, mert az angolok a Maláj-félszigetről betörték Sziámba. A japán csapatok

még az nap elfoglalták Sziám fővárosát, Bangkokot. Innen délre fordulva, kiűzték az angol csapatokat.

A japán tengeri erő ugyanakkor csapatokat tett partra a Maláj félszigeten, ahonnan az angol világbirodalom legféltettebb kincsét: Szingapurt támadják. Ebben a támadásban résztvesz a japán légierő is, amely a maláji angol repülőtereket támadja.

Honkong és Sanghaj.

Dél-Kínában, Kanton kikötővel szemben van Hongkong-szigete, amelyet az angolok erődítménnyé kiépítettek. A japán légi- és tengerierő ez ellen az angol erődítmény ellen is támadást indított.

A japán szárazföldi katonaság Sanghaj nemzetközi negyedébe nyomult be, ahol a jelenlévő 63 főnyi amerikai katonaság megadta magát. Hasonló katonai lépések történtek a többi kínai kikötővárosokban is, ahol mindenütt vannak ilyen nemzetközi negyedek.

Délamerika és a csendesóceáni háború.

A csendesóceáni háború a délamerikai államokat is érinti. Részben azért, mert a Csendes-óceán partján vannak, részben pedig azért, mert gazdasági kapcsolat fűzi őket az Egyesült Államokhoz. Nicaragua, Cuba és Costarica középamerikai államok már hadat üzentek Japánnak. Brazília államelnöke, Vargas, minisztertanácsot hívott egybe. A minisztertanács elhatározta, hogy szolidaris az USA-val Cuba középamerikai és Chile délamerikai államokban bevezették a szükségállapotot.

A Panama-csatorna fölött állandóan 40 amerikai vadászgép kering. Polgári repülőgép ezen a vidéken már nem repülhet.

A legújabb jelentések.

A csendesóceáni háborúról érkező legújabb jelentések szerint a japán csapatok partraszálltak a Fülöp-szigeteken és elfoglalták a Guam szigetet is. A japán és sziámi kormány között megegyezés jött létre, hogy Sziám területén a japán csapatok átvonulhatnak. A japán tengeri haderő kifutott a tengerre és útban van a Haway-szigetek felé, hogy megütközzön az amerikai hajóhaddal.

Amerikai jelentés szerint San Franciskóban 70 percig tartó légiriadó volt. Tizenöt ellenséges repülőgép közeledett a város felé. Ez a körülmény azt mutatja, hogy japán repülőgépanyahajók tevékenykednek az amerikai partok közelében. Ugyancsak amerikai jelentés szerint légitámadás volt Tokió ellen, ezt a hírt Japán részről még nem erősítették meg. A japánok közlik még azt hogy a maláji partraszállás veszteség nélkül történt, noha az angol repülőgépek a partraszállási kísérletet észrevették.

Holland-India kormánya is hadat üzent Japánnak és hadikészültségbe helyezkedett.

Magyarország ép úgy, mint Német és Olaszország is hadiállapotba került Észak amerikai Egyesült Államokkal.

Mi az a Magyar Parasztszövetség?

Írta: Nagy Ferenc kisgazda, képviselő.

Megalakult a Magyar Parasztszövetség. Szükségesnek tartom, hogy a magyar olvasóközönség előtt röviden leírjam a megmozdulás célját s hozzávetőleges tájékoztatást adjak a szervezkedés elgondolásai felől.

Hosszú idő óta keserű irigységgel látjuk, gondolkodó paraszt emberek, hogy a népszervezés milyen csodálatos eredményeket teremtett Európa egyes országában. Dánia, Hollandia, Finnország földművesnépe az alapos szerveztségnek köszönhetik gazdasági jólétüket és nagy műveltségüket. De azt látjuk, hogy nemcsak a mezőgazdasági államok, hanem mások is nagy hasznát látják annak, ha nemzeti társadalmukat jól megszervezték. Mi magyarok pedig itt állunk szervezetlenül, széthulló állapotban s főleg földműves népünk nem találja meg azt a szervezetet, amely erőssé tenné gazdaságilag és társadalmilag. Nincs szervezetünk nekünk magyar parasztnak, amelyben az egymás támogatása kifejlődne s amelyben érdekeinket közösen megvédehetnénk.

Pedig el vagyunk maradva gazdaságilag. A világ termelő népeinek rangsorában a tizenhetedik helyen állunk, holott az elsők között kellene lennünk. Elmaradtunk a művelődésben is. Többnyire tájékozatlanok és olvasatlanok vagyunk. Társadalmi tekintély dolgában mi állunk leghátul. Senkit sem dicsérnek annyit, mint minket s mégis a legkevesebbre tartanak. Ezeken a bajainkon pedig mások nem segítenek. Csak mi tehetünk valamit magunkért.

Ezért határoztuk el néhányan magyar parasztemberek, hogy olyan szervezetet hozunk létre fajtánknak, amelyben nem lesz politika, amelyben nem lesznek másféle emberek, csak parasztok s amely egészen korszerű program alapján, magát a föld népét állítja munkába a szervezetben belül. Így jött létre a Magyar Parasztszövetség, a kisgazdák, földmunkások és gazdasági cselédek gazdasági, társadalmi és művelődési szervezete.

A Magyar Parasztszövetség alapszabályai most vannak jóváhagyás alatt, így még nyílt szervezkedést nem folytat és éppen ezért ebben a pillanatban még csak az elgondolásokról, a megvalósításra váró tervekről lehet beszélni. Talán legelőbb a szervezeti elgondolásról néhány szót. A Magyar Parasztszövetség nem budapesti hangulatszervezet akar lenni, hanem minden falunak, városnak vagy tanyaközpontnak a parasztsága részére felállított gazdasági és művelődési kör. Ez a kör lehet a Szövetség helyi fiókszervezete vagy valamelyik meglévő olvasó- vagy kisgazdakör, amely elfogadja a Szövetség szellemi irányítását. Ezeken a körökön keresztül akarja programját megvalósítani a Parasztszövetség. A körök felállítása érdekében néhány hét múlva, de még a tél folyamán, fiatal parasztok százai fogják a szervezőmunkát megindítani. Ezek a fiatal emberek néhány-

napos megbeszélésen tanulják meg, hogy miként kell a falu népét a Szövetségbe beszervezni.

A megszervezett faluban áldozatos, fajtájukat szerető parasztemberek között osztjuk fel azokat a tennivalókat, amelyek a falu népét előbbre viszik. Ezeket a vezetőembereket a jól működő központ látja el hétről-hétre a szükséges utasításokkal, tanácsokkal, előadásanyagokkal, szóval minden olyan szellemi termékkel, amelyek révén a vidéki szervezeteket állandó működésben lehet tartani. Így ezeken a vezetőkön és a falusi szervezeteiken keresztül jutnak el a falu népéhez a termelési, értékesítési, adózási, hitelügyi, szervezetkezeti, szociális, népművelési, irodalmi tájékoztatási, mindegyik, a megfelelő ember kezébe. Azért lesz a Szövetségnek a legkiválóbb önzetlen szakemberekből egy országos szaktanácsa, hogy a szükséges tájékoztatást mindig szakemberektől és mindig időbe kapja a parasztságtól.

Így tartjuk az állandó kapcsolatot a vidéki szervezetekkel s azok egymással. Népfőiskolák alakulnak majd. Szakszerű tanfolyamokat tartunk azoknak a parasztembereknek, akikre valamit bizni fogunk. Kongresszusokon fogjuk a parasztság ügyét-baját országosan megvitatni. Meg fogjuk teremteni az egységes paraszti életszemléletet; érdekeink megvédésére az egységes állásfoglalást. Az új világhoz igazítjuk a magyar parasztság tájékozódását. Politikával nem foglalkozunk, mégis legyőzhetetlenül erősek leszünk. Nem bántjuk a többi réteget, de öntudatosan várjuk a megbecsülést a magunk részére is. Szervezkedésünk szigorúan a parasztszövetség szervezkedése lesz, de alapja leszünk az egész nemzeti társadalom megszervezésének is.

És mindehhez nem kell más, csak a parasztság megértése, áldozatváltása és munkakészsége. Akarat és kitartás. Nagyon hőven fog fizetni egykor az a munka, amelyet most a szervezésben végzünk. Új magyar hadsereg, a falu szervezett parasztsága jelentkezik nemsokára a fejlődésért való harcra, a rend és a nyugalom biztosítására.

Karácsony.

Te vagy a Karácsony: Szeretet Békesség,
királyok, pásztorok világnak hirdessék,
Neved dicsértessék,
Csillag is megálljon Földötted az égen:
Anyám, ki ringattál öled bölcsőjében.

Te vagy a Karácsony: Jézuska meséje,
rég karácsonyfák kigyulnak az éjbe,
boruljunk most térdre,
kinek még van anyja, érte imát imádkozzon,
asszonyok közt áldott Karácsonyi Asszony.

Hasznos tudnivalók.

Baromfiak kiselejtezése. Évenként megmégfordulunk gyakrabban egy-egy gazdaudvarban. Nem egy helyen látjuk ugyanazokat a baromfiakat, melyeket már néhány éve mindig látunk. Megkérdezzük a ház asszonyát: Ezek a tavalyi tyúkok? Büszkén felelik: Bizony ezek azok, sőt nemcsak tavalyiak, hanem tavalyelőttiek. Már úgy megszoktuk őket, sajnáljuk levágni, amikor olyan szelidek! Ez nem jól van így! A baromfiakat hasznukért tartjuk és bizony az öreg tyúkok már nem igen tojnak. Az egyéves jércék, ha korai keltetésűek, akkor hamar kezdenek tojni és a második évben tojnak legtöbbit, már a harmadik évben kevesebbet és a negyedik évben a második év tojáshozamának már csak a felét adják. Ez így érthető meg legjobban, ha azt mondjuk, a tyúk első évben tojik 120 tojást, akkor a második évben tojhatik 140 tojást, a harmadik évben 100-at és a negyedik évben 60 a tojáshozama, az ezutáni években még kevesebb. Ezt tudva, minden harmadik éves tyúkot selejtezzünk ki és negyedik évre semmi körülmények között se hagyjuk meg. Ha sajnáljuk levágni, — pedig igen jó tyúklevest lehet belőle főzni — hát adjuk el. Csak el az udvarból! A tyúkok legnagyobb része már túl van a vedlésen, jól kitollasodott, tetszetős is így a piacon mindenesetre kapós lesz, különösen most.

Tyúkoknál csakis a fiatalokat hagyjuk meg, míg a pulykáknál és libáknál maradhatnak az öregebbek is, mert ezeket jól ismerjük, tudjuk tulajdonságaikat, ismerjük természetüket és ezeknél nem is olyan lényeges a nagyobb tojáshozam. Rucánál már jobb a fiatalot meghagyni, mivel a ruca szaporán tojó és a rucatojást mindig és jól el lehet adni.

Mindenféle baromfinál csakis a fiatal kakasokat tartjuk meg és pedig olyan kakasokat, melyek nem a mi tenyésztünkéből valók, mert csak így tudjuk elkerülni a vérfertőzést s az ezzel járó baromfiaink elkorcsosodását és biztos megbetegedését. Ezért van jelentősége az állami kakascserének. Ez az akció azonban igen kis arányú és így bizony csak keveseknek jut, de nincs is arra olyan nagy szükség, mert jobb és távolabbi helyekről tud mindenki cserélni, ha még atyafiságos úton is, ha megvan hozzá az akarata. Amiket elmondottunk, azt minden baromfitenyésztőnek meg kell tennie, ha azt akarja, hogy lehetőleg jó és egészséges baromfiállománya legyen és lehetőleg a tojáshozama is emelkedjék, ami bizony mostanában nagyon kifizetné magát. A helyes tenyész kiválasztás is szükséges és erről a kérdéstről majd annak idején, ha majd a tojásrakás megkezdődik, megemlékezünk.

Komposzttelep. A termés fokozása végett mindenkinek szüksége van trágyára, ha még olyan kis földje is van. Azt tartják általában, hogy csak az gyűjthet trágyát, akinek állata van. Pedig ez nem egészen úgy van, mert mindenki gyűjthet annyi

trágyát, mint amire szüksége lehet, ha mindazt, amiből trágya lesz össze is gyűjti. Minden, még a legkisebb udvarban és háztartásban is van annyi mindenféle, hogy abból igen jó trágyát lehet csinálni, ha ahhoz egy kis telepet csinálunk. A telep megcsinálása nem olyan nagy dolog. Nem kell hozzá más, mint egy méter széles, másfél méter hosszú és egy méter mély gödör valahol az udvar egyik árnyas helyén, vagy a kis kertben mindjárt a bejárat mellett, ahova a szemetet és mászt könnyen ki lehet vinni. Jobb ha a kis gödört téglából, vagy cementből csináljuk, de lehet a földbe súlylyesztett, kissé nagyobb láda is. Az ilyen kifalazásra, vagy körüldeszkázásra azért van szükség, mert enélkül a föld mindég beomlana. Kezdetnek az is jó, ha csak gödört ásunk, mert így tudjuk hova gyűjteni a szemetet, azt meg is szokjuk és majd, ha ennek hasznát is látjuk, akkor csináljuk meg a jó és mindenben a megfelelő telepet. Ha majd rájöttünk ennek jóságára, akkor nem sajnáljuk úgy megcsinálni a kis telepet, hogy annak még teteje is legyen, hogy a nap ki ne süsse és szárítsa az összegyűjtött szemetet, valamint az eső sem áztassa ki annak tartalmát.

A komposztra mindenféle konyhai hulladék, szoba, udvarsöpredék, mosási szennyviz, az utca söpredéke és kiskertekből kikapált gaz, vagy öszszel a hulló falevelek mind-mind begyűjtendők és a berakás alkalmával azok lehetőleg egyenletesen el is egyengetendők. Időnkint a komposztra szórjunk néhány kilogrammnyi pormeszet, valamint évente legalább háromszor forgassuk meg, úgy átlagban háromhónaponként. Aki így jár el, az elegendő trágyát tud összegyűjteni és tudja kiskertjét trágyázni, nem sopáskodik folyton-folyvást azon, hogy nem tud trágyát szerezni. Különösen akkor lesz értékes a komposztrágyája, ha nemcsak az emberi ürülék kerül bele, hanem a baromfiak és a sertés trágyája is. Mint látható, nem nagy feladat a komposztot összegyűjteni és a komposzttelepet elkészíteni. Így lesz kiskertünknek mindig elegendő trágyája, az terem is szépen és nem kell futkosnunk és könyörögnünk egy kis istállótrágyáért.

Rabok karácsonya.

Ita: Egy fegyenc.

Szürke darócbán szomorú emberek,
Arcukon a bánat barázdája remeg.
Meglőrt szemükben bús fájdalom él,
Szívökben közöny és hideg zordon tél.
Nagyvilágtól elhullt, jajtűtött lelkek,
Szomorú rabok, — elgyötört szívek,
Szótlan, méla csöndben, a templomba gyűlnek,
Karácsonyeste van, ünnepelni jöttek.

Csillogó fényben áll a nagy karácsonyfa,
Az elesettek elé fényes tűzét szórja,
A gallyakon megbűjt régi szép emlékek,
A rabok szemében úgy kifényesednek.

A sok cukorka közt, sok-sok égő gyertya,
Tán messze elhagyott Édesanyánk gyújtja?!
Aranyfonál között kicsi csillagszemek,
Kicsiny otthonunkból, tán anyáink néznek.

Piciny kis jászolban, parányi szép gyermek,
Otthon öröme gyúlnak apró kis szemek.
A mozgó gallyak közt szinte halk sóhaj kél,
Hallga! Tán elhagyott szép kedvesünk beszél?
Nagy fényben lepergő, hideg gyertya-könnyek,
Árva ünneplők értünk könnyet ejtnek.
S akik a fa alatt — itt meghatva állnak,
Azt hozták el nekünk, hogy odakünn várnak!

Jajtele napok és iszonyú évek,
Sok nélkülözéssel már örömbé érnek...
A szeretetből gyújtott nagy karácsonyfa,
A boldog jövő s ígért záloga,
Mert aki adta az „igaz szeretetet“
A bünösökért, „értünk“ született.

JANCSI

Regény

Írta: Galambos János.

(Folytatás.)

Jancsi pedig — amikor engedve a Klári néni parancsának — szobájába vonul, ráveti magát az ágyára s heves zokogásra fakad. Egy-két perccel előbb, — sértett önérzetének lázongásában — semmitől sem volt távolabb, minthogy könnyet ejtsen, ám a Klári néni utolsó szavai: „ha össze akarod törni a szívemet...“ az ő szívét sebeztek meg annyira, hogy jó néhány percig csakis azt a fájdalmat érzi, melyet ő okozott és készül még okozni Klári néninek.

Gondolata végigszalad annak a sok-sok jónak hosszú során, amelyet Klári nénitől kapott. Ám jut egy-egy tovasuhanó, de szivettépő búcsúgondolat a környezetnek is: a virágos-kertnek, a gyümölcsösnek, a borostyánlugasnak, az udvarnak, a Kalibáskertnek, a kispatakknak, a filagóriának, a nagy jegenyéknek, a két öreg fenyőfának s ennek a szobának, az ő régi kedves szobájának: annyi édes ábrándozás, annyi forró éjszaka színhelyének... Meg lehet-e válni mindettől? Örökre megválni?

Még van egy egész napja gondolkozásra...

De lehet-e azon gondolkodni, hogy mi a tennivalója? Maradhat-e tovább is ott, ahol most újra a szemére hányták — ki tudja hányadszor — mindazt, amit érte tettek, sőt ahol azzal vádolták meg, hogy bele akar kerülni a birtokba? Maradhat-e, ha ennek fejében meg kell hódolnia a Klári néni örült kívánságának, s vállalni a tanulást, a sorvadást, a halált? Maradhat-e, amikor feléje integet a falu, a szabadság, a székely népélet minden gyönyörűsége és — Ámáli!

Jancsi már nem sír, már tudja: mit kell tennie. Fölugrik, elővesz papirost, tintát, tollat és ír.

„Édes Klári néni!

Nem akarom összetörni a szívét, Isten látja a lelkemet, de értse meg édes, édes Klári néni, értsen meg végre! Amikor Klári néni azt kívánja, hogy visszamenjek a fővárosba és tanuljak, akkor az életemet kívánja. Klári néni nem hiszi, de én tudom, érzem, hogy Budapest számomra a halált jelenti. Már egyszer eljutottam ott a sír szélére s ha most visszatérnék, tönkrementek menthetetlenül, Klári nénit pedig örökre boldogtalanná tenné az a gondolat, hogy engem halálba kergetett. Nekem tehát nemcsak magamért, nekem Klári néniért sem szabad visszatérnem a fővárosba.

Kérem; édes Klári néni, könyörögve kérem, bocsásson meg. Nem a kegyeibe kéredzkedek vissza, erről már szó sem lehet azután, amivel megváltott, hogy tudniillik a birtokára áhítozom. Nem, csupán arra kérem: ne haragudjék rám, ne gondoljon rosszabbnak, mint amilyen vagyok.

És még valamire kérem: szeresse Vilmát helyettem is! Ő sokkal, de sokkal méltóbb a Klári néni jóságára, mint én voltam.

Isten áldja meg, édes Klári néni, minden jóval és újból is kérem, ne haragudjék rám.

Kezeit sokszor csókolja:

János“

Boritékba teszi, megcímezi, aztán még egy levelet ír:

„Édes Vilma!

Klári néni azt akarja, hogy holnapután fölutazzam Pestre s lássak komolyan a tanuláshoz.

A te gyöngéd lelked bizonyára háládatlan szörnyetegnek minősít engem, de én nem érzem magam annak. Elmegyek Illéstelkére és leszek parasztgazda.

Isten áldjon meg édes Vilma! Te mindig csak jó voltál hozzám, szerető, gyöngéd rokon. A te jószágodat soha meghálálni nem tudom, azért kérem a jó Istent, áldjon meg téged, ahogy csak meg tud áldani!

Nagyon, nagyon fájna, ha azt kellene gondolnom, hogy az életben többé nem találkozunk, hisz olyan közel leszünk egymáshoz. Most még nem tudom: hol akad számomra egy kis zug, de az Ambrusék útján meg lehet engem találni.“

Nagy óvatosan, hogy zajt ne csapjon, kilópdzik az udvarról s elindul Illéstelke felé.

27.

Az ég beborult. A hold fénye nem tud megküzdeni a sűrű fekete felhőkkel. Sötét van. Hűvös szél dúdol a füle körül. Jancsi megremeg.

Amikor arról ábrándozott — s nem egyszer tette — hogyan rendezné be az életét, ha szabad volna, bezzeg nem ilyennek képzelte el szabadsága hajnalát!

Szíve friss sebektől sajog s észre sem veszi, amikor már a ciheres közt jár, már az erdőbe ér, a szélben erősen zúgó erdőbe és koromsötétben botorkál lefelé.

De hová is megy? Mehetne-e máshova, mint Lidihez?... Ám micsoda különbség: szerelmi légy-

ottra menni, vagy pedig éjjeli szállásért könyörögni... És mehet-e Lidihez, ha már megismerkedett Amálival? De a szabad ég alatt sem maradhat...

„Leszek parasztgazda” — ezt írta Vilmának, ez a szándéka, de hogyan fog hozzá? Nincs lova, nincs ökre, nincs tehene, nincs semmiféle szerzáma, eszköze... A birtok Szent Mihály napra — igaz, visszakerül, de fölszerelés is kell hozzá! Aztán mit ért ő a gazdálkodáshoz? Klári néni megjósolta, hogy még a szemét is kilopják... S a pénze — Istenem! — a pénze: az a nyolcvan forint, melyet — a tavalyi árenda fejében Mózsai bától kapott, kevés híján Klári néninél maradt... Mit tegyen? Össze-vissza hét-nyolc forint ha van a tárcájában... Az új élet hajnala nem rózsás hajnal.

Lidi halkán nevet, mikor a kopogtatásra beresztli. Ám amint lámpát gyújt s meglátja a Jancsi arcát, elhal a nevetése.

— Mi lett, te hosszú Jancsi? Olyan vagy, mintha a sírból keltél volna ki!

— Nem csókért vagyok itt ma, Lidi, nem ölelésért, hanem, hogy egy kis vackot kérjek éjszákára. Eljöttem a nagynénemtől — örökre — és kiserked a szeméből a könny.

Másnap aztán megállapodtak, hogy Jancsi Lidiéknél marad mindaddig, amíg Ambrusék ki nem költözik a házából, de olyanformán, hogy Lidiék bérbe adják Jancsinak a belső házat (vagyis az utca felé eső szobát) adnak neki kosztot is, mindent együtt heti öt forintért, a fizetéssel pedig várnak, míg az úrfi egy kis kölcsönt nem kap a birtokára.

Jancsi úgy vélte, hogy ez ellen nem lehet kifogása sem Istennek, sem embernek. Elvégre ott bérel szobát, ahol kap, ott étkezik, ahol akar, tisztességes árt fizet s arról úgysem tud senki, hogy mi volt közte és Lidi között... Ami a gazdálkodást illeti, Lidi azt tartotta, hogy legjobb lenne egy-két esztendőre felibe adni ki a birtokot, már t. i. amíg Jancsi rendre-rendre meg nem vásárolja a szükséges állatokat, eszközöket, hogy azután maga gazdálkodhassék. Lidi gondolja is, hogy a keresztapja: Bíró Dani bá, szívesen rááll. Mindjárt el is hívja, hogy beszéljék meg a dolgot az úrfival.

Hamar megegyeznek: Bíró Dani bá elvállalja a birtokot feles gazdálkodásra.

Jancsinak egy kissé megkönnyebbül a szíve, de újra megnehezedik, amint észbe jut, hogy előbb mégis Ambrusékhoz kellett volna szólni. Igaz, Mózsai bá egy alkalommal kijelentette, hogy csak a saját birtokán akar gazdálkodni, de azért mégis szólhatott volna nekik. Ebből baj lesz... Mihállyal komások s örök hálát érez iránta, amiért eljuttatta Amálihoz, de nem tudja kivetni a fejéből boldogult édesanyjának szavát, hogy Ambrus tisztességes, becsületes ember, de az asszony nem érdemel bizalmat. Valami azt súgja, hogy jobb így: Bíró Dani bával. Azért még ma elmegy Ambrusékhoz s megpróbálja elsimítani a dolgot.

— Oztén el ne felejtöd az árendát! — szól Lidi, amikor már épp el akar indulni. — Ne gondold, hogy nem tudják megfizetni. Mária néni csak

jártassa száját, hogy így meg úgy nem telik, mert omjök van, azt mind elhordja a doktornak, meg a patikába. Nem igaz! Egy krajcár nem sok, annyit se költenek a szegény öreg Mózsai bára, tölük ugyan meg is gebbedhetne. Úgy-e, hogy az orvosságot is te csináltattad meg? Hanem ami pucc, ami parádé, azt Mária néni mind magára rakná. Minden vasárnap más kendőt köt a fejire s ahány sokadalom, annyi pár csizmát vásárol. Hát Minya? Hiszen amennyi bort, pálinkát az lecsörtöl a torkán, az egy napig elhajtana egy kétköves malmot!

Mihály nem volt otthon, Mária néni fogadta.

— Hát instálom, — kezdte sötét dühvel — azt érdemeltük a naccsás úrfitól, hogy másnak adja ki a főggyit? Hát nem viseltük gondját a háznak, a kertnek? Nem megfizettük az árendát?... — És folyik belőle a keserű szemrehányás és hiábavaló minden magyarázat, minden békités, Mária néni csak annál maróbban veti oda:

— Tudom én jól, merről fú a szél. Az a drágalátos menyecske bolondította el az úrfit, az a jóféle!

Jancsi fölfortyan:

Mária néni, én nem azért jöttem, hogy a kied piszkolódását hallgassam! Sokkal jobb, ha bemegyek s megnézem: mit csinál Mózsai bá.

Mária néni mintha megszeppenne.

— Most ne menjen bé az úrfi!

— Miért ne mennék? Mózsai bá még eddig mindig szívesen látott.

— Igen, de most rosszul van s erősen békétlenkedik.

— Bizonyosan nem adta be neki az orvosságot. Mennyi van még belőle?

— Fele még meg. Sze' úgyse használ semmiféle orvosság.

— No majd beadom én!

És be is megy, nem törődve a Mária néni morgásával, hogy: „Könnyen beszél az úrfi... próbálná csak meg... Öt hónapja kénlódok s még adogassam az orvosságot, hogy még tovább húzza!”

Mózsai bá erősen nyög, de mégis megvidul az arca, amint meglátja Jancsit s még jobban amikor ez orvosságot is ad neki. Milyen mohón nyeli szegény!

Szóba kerül, hogy az öreg már vagy öt-hat hónap óta nem volt templomban.

— Pedig higgye el, Jánoska úrfi, — nyögdeli nagynehezen — úgy kívánná a lelkem... Tudom, hogy már megettem a kinyeremet s ma vagy hónap elszólít az Úr Isten...

Mózsai bá megmozdul, erőlködik, hogy megváltoztassa a helyzetét. Jancsi hozzásegíti. Most több fény esik a beteg arcára s valami furcsa mezevesség látszik meg rajta, valami ijedségféle, amilyent Jancsi még eddig soha sem látott s mégis tudja róla, hogy a nagy Ismeretlen előjele.

— Ne búsúljon, Mózsai bá, — biztatja az öreget — ha maga nem is mehet a templomba, eljön ide a tisztelendő úr Szelesdről s megvizsgálja magát. Én majd eligazítom a dolgot.

Biró Dani bával el is hozatja az öreg Csontát s be is kíséri Mózsi bához, mielőtt Mári néninek meg Mihálynak (most már ő is otthon van) ideje volna észbekapni, hogy mi is történik valójában. De bezzeg van mit hallgatnia, amikor kijön, mert Mári néni kitátja ám a száját:

— Hát e mán mirevaló vót? Mongya meg az úrfi?

— Megmondom: Mózsi bá papot kívánt s én elhozattam.

— S még szekérrel! Tán ezt is mi fizessük, mikor van lovunk is, szekertünk is?

— Azt én fizelem Mári néni az az én dolgom!

Most már Mihály is megszólal:

— De nem addig van a! Még annyi kerül, hogy megfizessük! Nem ké nekünk senki pénze! Tekintetében annyi a sértett önértet, hangjában a gög s a durvaság, hogy Jancsi megborzad.

— Komám, — szól őszinte melegséggel — hát nem vagyunk mi komások? Hát az egyik koma még ennyit sem tehet a másikért, a másik szegény beteg apjáért? Hiszen ha kied itthon lett volna, akkor persze elmehetett volna kied, a tisztelendő úr után, de ha nem volt itthon, ki tehet róla?

Mihály lecsillapul egy kissé, de Mári néninek még jár a szája:

— Még úgy ráijeszt az öregre, hogy attó pusztul el!

Az öreg Csontát ezalatt meggyóntatta, megáldoztatta Mózsi bát s föladta neki az utolsó kegyelet is. Aztán elbúcsúzott s indult, Isten vigasztaló kegyelmét kívánva az egész házra, ha az Úr netalán magához szólítaná a gazdát. Jancsi a várákózó szekérig kísérte.

— Jaj, kedves öcsém, — szól az öreg — bocsássa haza ezt a jó embert — s Biró Dani bá felé int. — Minek fáradna Szelesdig s vissza? Hiszen már itt a lefekvés ideje. Majd én szépen hazasétálok s nagyon szeretném, ha Jánoska öcsém is elkísérne egy darabig.

Jancsi megérti az öreget, kifizeti s hazaereszti Biró Dani bát, aztán az öreg pappal együtt elindul Szelesd felé. Tudja: miről lesz szó és csakugyan az öreg Csontát elkezd rábeszélni, hogy térjen vissza s békítse meg a nagynénjét, de — bár minden képességét latba veti — semmire se megy. Végül, amikor már Szelesd szélső házaihoz érnek, így szól:

Jánoska öcsém most nincs abban a lelkiállapotban, hogy be tudja fogadni az én szavaimat. Így hát csak arra kérem — s majd imádkozom is ezért — gondolkozzék azon, amit mondtam! A nép élete, amely most annyira vonzza öcsémet, csak addig szép, amíg távolról nézzük. Csalódás vár öcsémre, szomorú csalódás. Ezért kérem újból is: gondolkozzék!

*

Reggel aztán messzire hallatszott a Mári néni jajgatása:

— Jaj, jaj, egyetlen uram, egyetlen édes társam, szerelmes párom, mért hattál el engem? Mért hattál keserves árvaságra?

28.

Jancsi — Ambruséktól jövet messziről megismeri a Klári néni két szürkéjét: a Csillagot, meg a Betyárt s megdobbban a szíve. Ott állanak a Lidiék háza előtt, de nem a kocsi, hanem a hordószekér elé fogva. A szekér üres. Bemegy az udvarra. A Lidiék szobájából — a nyitott ajtón át — beszéd hallatszik ki. Megismeri a Dénes meg a Lidi hangját. Benyit. Ott ülnek az asztalnál s Lidi éppen akkor tölt Dénesnek abból a jóféle házi pálinkából, amelyet illatos füvekből olyan pompásan tud készíteni. Ifis néni, a Lidi anyja, úgy látszik, nincs itthon.

Dénes hirtelen fölugrik s köszön.

— Ne haragudjék, Dénes, — szól Jancsi, barátságosan nyújtva kezét — hogy szó nélkül jöttem el, de hirtelen határoztam s maga akkor már aludt. Hát mi járásban van?

— Hát én instálom, azért jöttem, hogy hazavigyem az úrfit!

Jancsi szomorú mosolygással legyint:

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Az idei karácsony sem hozta el a várvavárt békét. Ellenkezőleg újabb háborúkat hozott s ma már mind az öt világrész hadban áll. „Hová fog ez vezetni?” „Mi lesz ebből?” Kérdezi az aggodó lélek s kérdésére nem kap megnyugtató választ sehonnét sem.

„Mit tehetünk vajjon valamennyiünk jobb jövőjéért?” folytatja kérdezősködését a lelkiismeret!

S a karácsony lelke erre a kérdésre így válaszol: „Tegy meg mindent megtisztulásodért, megjavulásodért, becsületben való életedért. Ha megtészed; nem csak saját sorsod jobbra válásáért, hanem az emberiség jobb jövőjéért is munkálkodol.”

Hallgassunk a karácsony lelkére, — engedjük, hogy a karácsony lelke, nem pedig a magunk tévelygése vezessen bennünket. Ha így fogunk cselekedni: elér bennünket a karácsony áldása és dúsán meg fog ajándékozni.

Valamennyi olvasónknak azt kívánjuk, hogy az így megajándékozottak közé tartozzon.

Felölös szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.